

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Poznań, dnia 13 lutego 2014 r.

**Szanowny Pan
Stanisław Kalemba**

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Warszawa

Niniejszym przedstawiamy opinię i uwagi Zarządu Związku Gmin Wiejskich RP w sprawie projektu Programu Rozwoju Gmin Wiejskich 2014 – 2020 (wersja z 24 stycznia 2014 roku).

Naszą opinię rozpoczynamy od odniesienia się do planu finansowego dla PROW wyznaczającego poziomy alokacji według działań i poddziałań.

Z zaskoczeniem i dezaprobatą stwierdzamy, że z łącznej alokacji PROW wynoszącej po stronie finansowania środkami UE – 8.598.281.000 euro, jedynie 848.149.000 euro tj. 9,9 % będzie potencjalnie dostępnych dla samorządów terytorialnych na rozwój lokalny. Biorąc pod uwagę siedmioletni okres finansowania stanowi to ok. 121 mln. euro rocznie dla ok. 1.600 gmin wiejskich w Polsce, czyli 75.625 euro średnio dla jednej gminy (rocznie). Należy w tym miejscu dodać, że znaczna część tych środków będzie dostępna także dla innych podmiotów w ramach lokalnych strategii rozwoju i chociaż środki te będą wykorzystywane na terenach naszych gmin, to zostaną skierowane niewątpliwie na inne cele niż infrastruktura techniczna i społeczna oraz poprawa standardu życia mieszkańców wsi. W naszej ocenie autorzy projektu traktują problematykę rozwoju obszarów wiejskich marginalnie i w konsekwencji pozostają odpowiedzialni za dalsze pogłębianie dysproporcji rozwojowych obszarów wiejskich wobec miast.

W tych okolicznościach opisane w części XI projektu (informacja na temat komplementarności) powiązania z innymi funduszami EFSI, szczególnie z EFS i EFRR, w których nie wskazano poziomów alokacji, nie pozwalają na dokonanie oceny adekwatności przedstawionych rozwiązań do potrzeb gmin wiejskich. Mając szczególnie na uwadze stanowisko Konwentu Marszałków z dnia 7 lutego 2014 r. uważamy, że należy ponownie rozważyć zabezpieczenie odpowiednich alokacji na inwestycje wodociągowo – kanalizacyjne. Odnosząc się do przyjętych w projekcie PROW rozwiązań mających wesprzeć rozwój obszarów wiejskich zgłaszamy następujące uwagi:

1. Stwierdzamy, że alokacja środków na działanie „Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich jest zdecydowanie niewystarczająca. Łączna kwota alokacji EFRROW wynosząca 381,8 mln. euro stanowi 4,4 % ogółu dofinansowania PROW środkami EFRROW, co potwierdza ewidentne marginalizowanie problematyki rozwoju obszarów wiejskich przez autorów projektu. Oczekujemy zwiększenia tej alokacji co najmniej do poziomu 1 mld. euro.
2. Stwierdzamy także, że poziom alokacji EFRROW na działanie „Leader” wynoszący 467,4 mln. euro wymaga zwiększenia. Zarówno dobre doświadczenia tego podejścia, jak i jego zakres przedmiotowy wymaga zwiększenia alokacji co najmniej do poziomu dofinansowania EFRROW w perspektywie 2007 – 2013, która wynosiła 630 mln. euro.
3. Negatywnie oceniamy przyjęty w projekcie maksymalny poziom dofinansowania środkami EFRROW w poddziałaniach 6.8.1 i 6.8.2, ustalony na poziomie 63,63 %. Biorąc pod uwagę ograniczone możliwości angażowania środków własnych gmin wnioskujemy o ustalenie tej granicy na poziomie 75 %.

4. Negatywnie opiniujemy wyłączenie z kwalifikowalności w poddziałaniach: 6.7.2, 6.8.1 oraz 6.8.2 beneficjentów (osób fizycznych oraz gmin) z gmin wiejskich znajdujących się w obszarach funkcjonalnych miast. Zwracamy uwagę, że znaczna część polskich gmin wiejskich będzie znajdowała się w tych obszarach. Jednakże już z dotychczasowych postaw samorządów miejskich widać, że gminy wiejskie mogą mieć bardzo duży problem z dostępnością do środków na własny rozwój. Stąd środki PROW mogą być jedynymi, jakie będą dla nich dostępne. Zalecamy wyłączenie tego ograniczenia.
5. Nadal nie znajdujemy w projekcie definicji „infrastruktury małej skali”. Uważamy, że próba tej definicji zawarta w opisie poddziałania 6.8.2 (str. 139) ze względu na jej nieostrość oraz usytuowanie będzie powodowała trudności interpretacyjne i konflikty. Oczekujemy, że definicja będzie zawierała możliwość m.in. budowy, przebudowy lub modernizacji dróg lokalnych.
6. Warunki kwalifikowalności dla poddziałania 6.8.1 powinny umożliwiać remonty oraz zakup obiektów zabytkowych, ale także takich, w których gminy prowadzą lub zamierzają prowadzić usługi społeczne typu ośrodki kultury, szkoły, przedszkola nie wpisanych do rejestru, ale ważnych dla zachowania dziedzictwa kulturowego. Obecne zapisy projektu mogą takie działania ograniczać. Wnioskujemy dodanie zapisu jednoznacznie umożliwiającego takie działania.
7. Zwracamy uwagę na dane zawarte w planie wskaźników dot. priorytetu 6B (Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich). W rzeczywistości populacja ludności wiejskiej (wobec populacji Polski wynoszącej ponad 38 mln.) nie wynosi 27,7 mln, gdyż stanowiłoby to ok. 73 % ogółu. Zatem liczby te wymagają odpowiedniego dostosowania.
8. Leader- mając na uwadze niekomercyjną działalność LGD intensywność pomocy w zakresie kosztów bieżących i aktywizacji powinna wynosić, tak jak obecnie 100%, oraz uzasadnionym jest udzielanie zaliczki w wysokości 100% wsparcia publicznego. Wypłata pomocy na wsparcie przygotowawcze nie powinna być uzależniona od zakończenia PROW 2007-2013, gdyż w znacznym stopniu opóźni to wdrażanie nowej perspektywy.

Na zakończenie zwracamy raz jeszcze uwagę na ewidentne niedocenicenie wagi i potrzeby zmniejszenia dysproporcji rozwojowych obszarów wiejskich i miejskich. Z ubolewaniem stwierdzamy, że nasze wcześniejsze uwagi dotyczące zabezpieczenia w PROW środków na podstawową infrastrukturę techniczną, szczególnie drogi lokalne oraz wodociągi i kanalizację nie zostały uwzględnione. Stwierdzamy, że środki europejskie alokowane na rozwój lokalny są daleko niewystarczające i nie służą osiągnięciu tego celu. Wzywamy do refleksji na temat przyszłości obszarów wiejskich w Polsce i dokonanie odpowiednich dostosowań.

Z poważaniem

Przewodniczący
Związku Gmin Wiejskich RP

Mariusz Poznański

Do wiadomości:

1. Sejm RP – Pan Krzysztof Jurgiel - Przewodniczący Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi
2. Senat RP – Pan Jerzy Chróścikowski - Przewodniczący Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi
3. Pani Elżbieta Bićkowska – Minister Rozwoju Regionalnego
4. Pani Zofia Szalczyk - Podsekretarz Stanu w MRiRW
5. Pani Edyta Wieczorkiewicz-Dudek - Dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich MRiRW